

Τοῦ Ἀρχιμ. Βαρλαάμ Μετεωρίτου

Μυστήριον παράξενο καὶ παράδοξο γίνεται σήμερα. Νὰ τὸ σπήλαιον, νὰ καὶ ἡ φάτνη· καὶ μέσα τῆς τὸ νεογέννητο Βρέφος ποῦ...

ἔθεσε ἐκεῖ ἡ ἀνύμφευτος Θεοτόκος! Νὰ καὶ οἱ μάγοι[1] ποῦ τὸ τιμοῦν μὲ τὰ τίμια δῶρα τοὺς καθοδηγούμενοι ἀπὸ τὸ ἀσυνήθιστο ἀστέρι[2] ψηλά! Νὰ καὶ οἱ ἄγγελοι οἱ ὁποῖοι ὑμνολογοῦν, οἱ ἀρχάγγελοι ἀνυμνοῦν, ψάλλουν τὰ Χερουβὶμ καὶ δοξολογοῦν τὰ Σεραφίμ: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»[3]! Φωνὲς βοσκῶν ἀκούγονται, οἱ ὁποῖοι δὲν παίζουν σήμερα μὲ τὶς φλογέρες τοὺς κάποιον τυχαῖο σκοπὸ. Τὰ χεῖλη τοὺς ψάλλουν ὕμνον οὐράνιον. Νὰ καὶ οἱ ποιμένες ποῦ ἄκουσαν ἀπὸ ψηλά: «Ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος»[4], ἡ ἐλπίδα σας, στὸ χωριὸ τῆς Βηθλεέμ. Ἀλήθεια! Ὅλα αὐτὰ εἶναι θαυμαστὰ πράγματα καὶ μαρτυροῦν σαφῶς ὅτι αὐτὸ τὸ Βρέφος εἶναι ὁ βασιλέας τῶν πάντων Θεός[5]. Σήμερα ἡ Ἐκκλησία, οὐράνια καὶ ἐπίγεια, πανηγυρίζει τὴν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρα μας στὸν κόσμον. Ὑμνον καὶ εὐχαριστία ἀποδίδει στὸ Θεὸ γιὰ τὴν ἀγάπην Του στὸν ἀνθρώπινον γένος. Μὲ δέος πνευματικὸ ἀφουγκραζόμεθα τὰ λόγια τοῦ ὕμνου: «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε· Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε»[6]. Μὲ εὐλάβεια καὶ ἐλπίδα ἀτενίζουμε στὸ σπήλαιον τῆς Βηθλεέμ, ὅπου στὴν ταπεινὴ φάτνη κείτεται τὸ ἐσπαργανωμένο Θεῖο Βρέφος.

Ἡ φανέρωσις τοῦ Χριστοῦ στὴν ἱστορίαν καὶ τὴν ζωὴν μας, εἶναι ἓνα μοναδικό, ἀσύγκριτον καὶ ἀνεπανάληπτον γεγονός, ἀπείρως ἀποφασιστικὸ γιὰ ὁλόκληρην τὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου ποῦ στὸ παρὸν καὶ στὴν αἰωνιότητα. Αὐτὸς ὁ Λόγος γίνεται τὸ μυστικὸ κέντρο ὅλων τῶν ὄντων καὶ ὅλης τῆς κτίσεως. Μὲ τὴν φανέρωσίν Του μέσα στὸ χρόνον καὶ τὸ χῶρον ὁ κόσμος καὶ ὁ ἄνθρωπος

ἀποκτοῦν, μέσα σ' Αὐτόν, λόγο καὶ νόημα, σωτηρία καὶ αἰὼν νια μακαριότητα. Πράγματι! Τελέστηκε «μέγα... τὸ μυστήριο τῆς πίστεως, ὁ Θεὸς φανερώθηκε ὡς ἄνθρωπος, τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀπέδειξε ποιὸς ἦταν, φανερώθηκε στοὺς ἀγγέλους»[7]. Εἶναι ἀδύνατο νὰ διεισδύσουμε στὸ μυστήριο τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως. Εἶναι ἀδύνατο νὰ κατανοήσουμε πλήρως πῶς Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ πηγὴ ζωῆς γιὰ ὅλα τὰ ὄντα, νὰ θερμαίνεται τῶ ρα ἀπὸ τὰ χνῶτα τῶν ζώων! Ὁ Δημιουργὸς τοῦ Σύμπαντος ταπεινῶνει ἑαυτὸν, προσλαμβάνοντας τὴ μορφή τοῦ κτίσματος. Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γίνεται Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου! «Καὶ μὴ ζητᾶς νὰ μάθῃς τὸ πῶς», μᾶς προειδοποιεῖ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, «διότι ὅπου θέλῃ ὁ Θεός, ἀνατρέπονται οἱ φυσικοὶ νόμοι. Ἐκεῖνος τὸ θέλησε καὶ τὸ ἔκανε. Κατέβηκε στὴ γῆ καὶ ἔσωσε τὸν ἄνθρωπο. Ὅλα συνεργάστηκαν μαζί Του γι' αὐτὸν τὸ σκοπὸ. Σήμερα γεννιέται Αὐτὸς ποὺ ὑπάρχει αἰὼν νια, καὶ γίνεται αὐτὸ ποὺ ποτὲ δὲν ὑπῆρξε. Εἶναι Θεὸς καὶ γίνεται ἄνθρωπος! Γίνεται ἄνθρωπος καὶ πάλι Θεὸς μένει!»[8]. Γιορτάζοντας τὴν κοσμοσωτήριον ἑορτὴ τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως, πρέπει νὰ ἀναλογιστοῦμε τὸ διαχρονικὸ καὶ πνευματικὸ νόημά Της, τὸ ὁποῖο ἔχει πρωταρχικὴ σημασία γιὰ ὁλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα.

Γυρνῶντας νοερῶς, μέσα στὸ κρῦο τοῦ χειμῶνα, στὴν παγερὴ ἐκείνη νύχτα, στὸ ταπεινὸ Σπήλαιο τῆς Βηθλεὲμ, στὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ καὶ τοὺς συμβολισμοὺς τῆς, διαπιστῶνουμε πῶς ὁ κομβικότερος ὅλων τῶν συμβολισμῶν εἶναι ἡ ταπεινότητα. Ἐνα στοιχεῖο ποὺ ἐπανέρχεται καὶ στὴ Σταύρωση «ἐν μέσῳ δύο ληστῶν»[9], καὶ ποὺ ἀποτελεῖ ἀκρογωνιαίον λίθον τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος. Τὴν πνευματικὴ χαρὰ καὶ τὴν οὐράνια ἀγαλλίαση ποὺ νοιῶμαι θεὸς ὁ χριστιανὸς ἀπὸ τὰ Χριστούγεννα, δὲν μπορεῖ νὰ τὴ νοιῶσῃ, μὲ κανέναν τρόπο, ὁποῖος τὰ γιορτάζει μόνον σὰν μιὰ συγκινητικὴ συνήθεια, ποὺ εἶναι περισσότερο δεμένη μὲ τὶς συνηθισμένες χαρὲς τοῦ κόσμου: τὸν χειμῶνα, τὰ χιόνια, τὸ ζεστὸ τζάκι, τὰ στολίδια, τὰ γλυκίσματα καὶ τὰ ρεβεγιόν. Μόνον ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς γιορτάζει τὰ Χριστούγεννα πνευματικά. Ἀπὸ τὴν ψυχὴ του περνᾶνε ἁγιασμένα αἰσθήματα, τὴν ὁποῖα τὴ ζεσταίνουν μὲ κάποια παράδοση θερμῆ, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ ἓναν ἄλλο κόσμον· τὴ θερμὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Τὸ μεγαλεῖον τῶν Χριστουγέννων μποροῦν νὰ αἰσθανθοῦν περισσότερο οἱ ταπεινοί. Τὴ χαρὰ τὴ βιώσῃ καλύτερα ὁ ταπεινός, ὅπως οἱ ἀγραυλοῦντες ποιμένες τῆς Βηθλεὲμ καὶ οἱ σοφοὶ Μάγοι τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ μεγάλη ἔκφραση τῆς ταπεινώσεως εἶναι ἡ σεμνὴ κόρη τῆς Γεννησαρέτ, ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος. Τὸ ἴδιον ταπεινὸς εἶναι καὶ ὁ σιωπηλὸς μνήστορας Ἰωσήφ. Ὁ Χριστὸς ἔρχεται σὲ ἓνα δύσκολο καὶ ἀνάστατο τόπον μὲ τὸν πιὸ ταπεινὸν τρόπο. Δὲν γινόταν νὰ ταπεινωθῇ πιὸ πολὺ. Γεννήθηκε σὲ μιὰ σπηλιὰ ζώων, δὲν τὸν ἀντιλήφθηκε κανένας, Αὐτὸν ποὺ χάριζε νέα ζωὴ. Ὁ κόσμος ἔτρεχε σὲ ξέφρενους ρυθμούς, σὲ διαφορετικὰ προγράμματα, μὲ ἄλλους στόχους. Ἔτσι τότε, ἔτσι καὶ τῶ ρα.

Ἄς γιορτάσουμε καὶ ἐμεῖς τὴ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ»[10], «ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς»[11], καὶ τότε καὶ τὰ ἄλλα «προστεθήσεται ἡμῖν»[12]. Θὰ μᾶς δοθοῦν: ἡ χαρὰ τοῦ σπιτιοῦ καὶ τῆς οἰκογενείας, τῆς συναναστροφῆς, τῆς ἀγνῆς διασκέδασης, διότι ὅλα θὰ τὰ γλυκαίνει ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Θὰ τὰ ζεσταίνει ἡ θερμὴ Ἐκείνου ποὺ εἶναι ὁ ζωοδότης.

Ἡ Γέννηση τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ γιὰ ἐμᾶς μεγάλο μάθημα ταπεινώσεως. Ποῦ γεννήθηκε; Μέσα σὲ ἓνα παχνί. Ἡ μητέρα Του, ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, μακριὰ ἀπὸ τὸ

σπίτι Της, ξένη σὲ ξένον τόπο, πῆγε καὶ Τὸν γέννησε μέσα σὲ ἓνα μαντρί. Τὸ βόδι καὶ τὸ γαῖδοῦρι Τὸν ζέσταναν. Τσομπάνηδες Τὸν συντρόφευσαν. Μαζὶ μὲ τὰ ἄρνια λογαριάστηκε ὁ ἄμνός τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος ἦρθε στὸν κόσμον γιὰ νὰ σώσῃ τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὴν κατὰρα τοῦ Ἀδάμ.

Ποιὸς ἄνθρωπος γεννήθηκε μὲ μεγαλύτερη ταπείνωση;

Ὁ Ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος, στὸν Λόγο τοῦ γιὰ τὴν Ταπεινοφροσύνη γράφει: «Θέλω νὰ ἀνοίξω τὸ στόμα μου, ἀδελφοί μου, καὶ νὰ λαλήσω γιὰ τὴν ὑψηλὴ ὑπόθεση τῆς ταπεινοφροσύνης, καὶ εἶμαι γεμάτος φόβο, σὰν ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπο ποὺ ξέρεي πῶς θὰ μιλήσῃ γιὰ τὸν Θεό. Γιατὶ ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι στολὴ τῆς θεότητος. Γιατὶ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ποὺ ἐγένετο ἄνθρωπος, αὐτὴν ντύθηκε, καὶ ἦρθε σὲ συνάφεια μαζί μας μὲ αὐτήν, παίρνοντας σῶμα σὰν τὸ δικό μας. Καὶ ὁποῖος τὴν ντύθηκε, ἀληθινὰ ἐγένετο ὅμοιος μὲ Ἐκεῖνον, ποὺ κατέβηκε ἀπὸ τὸ ὕψος Του, καὶ ποὺ σκέπασε τὴν ἀρετὴ τῆς μεγαλωσύνης Του καὶ τὴ δόξα Του μὲ τὴν ταπεινοφροσύνη. Καὶ αὐτὸ ἐγένετο γιὰ νὰ μὴν κατακαῇ ἡ κτίσις ἀπὸ τὴ θωριά Του. Γιατὶ ἡ κτίσις δὲν μπορούσε νὰ τὸν κοιτάξῃ, ἂν δὲν ἔπαιρνε ἓνα μέρος ἀπ' αὐτὴ (τὸ σῶμα), κ' ἔτσι μίλησε μ' αὐτὴ. Σκέπασε τὴ μεγαλωσύνη Του μὲ τὴ σάρκα, καὶ μ' αὐτὴ ἦρθε σὲ συνάφεια μαζί μας, μὲ τὸ σῶμα ποὺ ἐπῆρε ἀπὸ τὴν Παρθένο καὶ Θεοτόκο Μαρίαν. Ὡστε, βλέποντάς Τον ἐμεῖς πῶς εἶναι ἀπὸ τὸ γένος μας καὶ πῶς μᾶς μιᾷ σὰν ἄνθρωπος, νὰ μὴν τρομάξουμε ἀπὸ τὴ θωριά Του. Γι' αὐτὸ, ὁποῖος φορέσῃ τὴ στολὴ ποὺ φόρεσε ὁ Κτίστης (δηλαδὴ τὴν ταπεινοφροσύνη), τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸ ντύθηκε»[13].

Φάτνη εἶναι ἡ ταπεινὴ καρδιά· μόνον σὲ αὐτὴ γεννιέται ὁ Χριστός.

Ἐνῶ πιον τῆς ἀγίας φάτνης ἂς ὁμολογήσουμε εἰλικρινὰ ὅτι ἀπατηθήκαμε προσκυνῶντας ἀλλότριους θεοὺς, θυσιάζοντας σὲ ξένα εἰδῶλα. Νομίσαμε τοὺς ἑαυτοὺς μας ἐλεύθερους καὶ εὐτυχισμένους. Ἀνομήσαμε, παρακούσαμε, τίποτε δὲν συντηρήσαμε ἀπ' ὅσα ὥραϊα μᾶς ζήτησε. Ὅμως ὁ Χριστὸς ἔρχεται καὶ γιὰ μᾶς, γιατί εἶναι πάντοτε πλούσιος σὲ ἀγαθότητα. Ἡ ἀπογοήτευση μᾶς κούρασε ἀλλὰ καὶ μᾶς ταπείνωσε. Ἡ ταπείνωση μᾶς ὁδηγεῖ στὴν ἄκρα ταπείνωση.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς λέγει ὅτι ὑψώ νεται κανεὶς ὅχι μὲ τὴν ὑπερηφάνεια ἀλλὰ μὲ τὴν ταπείνωση. Ἔτσι καὶ οἱ ἄνθρωποι γινώρισαν μὲ τὸν καλύτερο τρόπο πῶς ἡ ὁδὸς τῆς σωτηρίας εἶναι τὸ ταπεινὸ φρόνημα. Μὲ τὴν ταπείνωση ἐπανορθώ νεται ἡ ἀποστασία. Ὁ μέγας Θεὸς γίνεται μικρὸς ἀπὸ ἀγάπη στὸν ἄνθρωπο. Θὰ πρέπη νὰ ταπεινωθοῦμε ἐνῶ πιον τοῦ ταπεινωθέντος Ἰησοῦ, ὁ ὁποῖος ἄφησε τὴ μεγαλειὴ δὴ δόξα τῶν οὐρανῶν καὶ ἦλθε νὰ σκηνώσῃ μεταξύ ἀλόγων ζώων. Νὰ μᾶς συγκινήσῃ ἡ ἄφατη κένωσή του. Νὰ μᾶς παροτρύνῃ σὲ ὁμοίωση. Ἡ ὥραϊα καὶ γνήσια ταπείνωση ἐμᾶς θὰ ὠφελήσῃ, θὰ εἰρηνοποιήσῃ καὶ θὰ χαροποιήσῃ. Τὰ φετινὰ Χριστούγεννα, ἂς γίνουν σταθμὸς στὴν πνευματικὴ μας πορεία. Ἄς ἀγαπήσουμε τὴν ταπείνωση, ἂς προσκυνήσουμε εὐγνώμονα τὸν ταπεινὸ Χριστὸ τῆς ἄσημης Βηθλεέμ. Ἄς μιμηθοῦμε τὴν ταπείνωση τοῦ Χριστοῦ καὶ ἂς ἀποφασίσουμε ἔτσι νὰ πορευθοῦμε τὸν ὑπόλοιπο χρόνον τῆς ζωῆς μας.

Ἄς προσεγγίσουμε αὐτὰ τὰ Χριστούγεννα ἀκολουθώντας τὴν πρόσκληση - πρόταση τοῦ ὑμνογράφου: «Δεῦτε ἴδωμεν, πιστοί, ποῦ ἐγεννήθη ὁ Χριστός, ἀκολουθήσωμεν λοιπὸν ἐνθα ὁδεύει ὁ ἀστήρ...»[14] καὶ νὰ εἴμαστε βέβαιοι ὅτι ἡ ἐλπίδα τῆς ταπεινῆς Φάτνης θὰ γαληνέψῃ λίγο τίς ψυχές μας καὶ τὸ ὄφελός μας θὰ εἶναι καὶ μεγάλο καὶ διαρκές.

